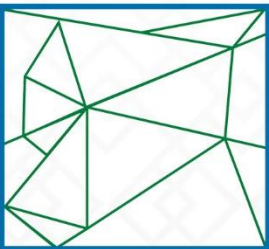

Afrin'de "Toplu konutlar":
demografik mühendislik
planları veya yerinden
edilmiş kişilere barınma
projeleri?

Afrin'de "Toplu konutlar": demografik mühendislik planları veya yerinden edilmiş kişilere barınma projeleri?

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Avrupa Birliği ülkeleri, Suriye'de her ne ad altında olursa olsun zorunlu demografik değişim girişimlerine karşı kararlı tavırlar almalı. İnsani yardım, yeniden yapılanma ve erken toparlanma çabalarının artırılması ve bu süreçlerin konsolide edilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca oldu bitti haline getirilmemesi gerekmektedir

Yönetici Özeti:

Türk yetkililerin onayıyla, Suriye Ulusal Ordusu/Muhalefet gruplarından bazıları, Suriyeli Kürtlerin tarihsel olarak nüfusun en büyük oranını oluşturan Afrin bölgesinde, çoğunlukla Suriye Ulusal Ordusu/Muhalefet savaşçıları ve ailelerini barındırmak için tasarlanmış en büyük insan yerleşimlerinden birini inşa etti.

Bu "konut topluluğu", yerel olarak "Al-Ahlam dağı" olarak bilinen bölgede geniş bir alana inşa edilmiştir, bölgenin Türkçe adı Arapçada (kurd dagh) ve Kürtçes ise (Çiyayê Kurmênc)tir. Bu dağ Afrin şehir merkezine hâkim olduğu için önemli bir stratejik konuma sahiptir, bir yanda mevcut Türk kontrolündeki alanları, diğer yanda Halk Savunma Birlikleri (YPG), Suriye hükümet güçleri ve bir dizi Rus üssünü ayırıyor.

"Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" tarafından aylar boyunca yapılan araştırmalar sonucu elde edilen ifadeler, Türkiye'nin Hatay vilayetinin valisi "Rahmi Doğan"ın bu "Toplu Konutun" kurulmasından doğrudan sorumlu yetkililerden biri olduğunu gösterdi. "Al-Şamiye Cephesi" liderliğindeki bir grup muhalif, proje fikrini Türk makamlarına sunduktan sonra, "Rahmi Doğan"ın bazı yerel ve birçok uluslar arası yardım kuruluşuna, ayrıca Afrin yerel meclisine bu "Toplu Konutların" inşası için yeşil ışık yakmıştır.

Bu konutları inşa ettiren "Sham Al-Khair İnsani Yardım Derneği'ne" göre, "Uluslar arası Al-Rahma Derneği" ve Kuveyt Devletinden bazı bağışçıların desteğiyle "Kuveyt Al-Rahma Köyü" dâhil olmak üzere, inşa edilen konutların, savaşçıların ailelerine "kamu hizmetleri" sağlamanın ve tüm köyleri inşa etmenin ötesine geçmiştir. Bu projeye sivil bir karakter kazandırmak için öncelik bu savaşçıların ve ailelerine verilmiştir.

Kuveyt gazetesi "Al-Watan"ın, 2 Eylül 2021 tarihli bir haberinde, bu kurulan köyün (Kuveyt Al-Rahma) Türkiye-Suriye sınırında inşa edilecek bir grup "model köyler"den biri olduğunu ortaya koydu.

Ayrıca, Türk hükümetinin 2018 yılında tüm bölgeyi askeri olarak işgal etmesinin ardından "Erdoğan"ın onayıyla oluşturulan Afrin şehrinin yerel meclisi, adı "Tahsis Kâğıdı" olan bir belgeyi de onayladı. "Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" tapu olmadan bu "Tahsis Kâğıdı"nın "binanın mülkiyet belgesi" sayıldığını öğrendi.

Toplu konutun (Kuveyt Al-Rahma köyü ve çevresindeki evler) inşası için planlama, 2021 yılının başlarında "Al-Ahlam Dağı"ndaki geniş alanlarda başladı. Bu raporun tamamlanma tarihi olan Mayıs 2022 yılına kadar inşaat faaliyetleri devam etmektedir. Hatta "Dağın" tamamına yayılması planlanmaktadır.

Bu raporun amacı doğrultusunda "Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" tarafından elde edilen bilgiler; Suriye muhalefet koalisyonundan Suriye Ulusal Ordusu'na bağlı dokuz guruptan biri olan "Ahmet Nur" olarak bilinen "Muhanned Al-Khalaf" liderliğindeki "Al-Şamiye Cephesi" tarafından yönetilen projede, ağırlıklı olarak yer aldığını ortaya çıkardı. "Al-Şamiye Cephesi"ne bağlı grupların din adamları/şeriatçılar, savaşçıların kendi isimlerini kaydetmeye teşvik etmiş ve bölgeyi bölme sürecinde etkili olmuşlardır. Daha sonra savaşçılara ve ailelerine toprak dağıtmada önemli bir rol oynamışlardır.

Ayrıca, "Hakikat ve Adalet için Suriyelileri"nin üzerinde çalıştığı araştırmalar, bir dizi yerel ve uluslararası kuruluşun projeyi tanıtmaya ve destekleme sürecine dâhil olduğunu ortaya çıkardı. Esas olarak sivillerin bundan faydalanması amaçlanmıştır, ama tanıklıklar, projenin ana

yararlanıcılarının Şam, Hama ve Humus bölgelerinden Ulusal Ordu gruplarının savaşçıları ve aileleri olduğunu belirlediler. Bu projelerden yararlanması gereken sivillerin sayısı yaklaşık %25'e ulaştı. Bu kuruluşlardan en öne çıkanı, Türkiye İnsani Yardım Vakfı'dır (İHH). Ayrıca bu projeden yararlanan herkese (İHH) tarafından yaklaşık bin ABD doları değerinde inşaat malzemesi yardımıyla bulunmuştur.

"Al-Akrad Dağı/Halep Dağı"na inşaa edilen "Toplu Konutun" , Suriye'nin %2'sini kapsadığı belirtilmektedir. Buralar ormanlık alanlardır ve Halep Valiliği'ndeki en büyük bitki örtüsü olarak kabul edilir. Birçok ağaç/çalı alanları söküldü ve yerlerine betonarme binalar yapıldı.

"Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" tarafından toplanan kanıtlar, kuzeybatı Suriye'de işgalciler tarafından bir dizi yasanın ihlal edildiğini gösteriyor, işgalci güç olarak Türkiye, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 47.maddesi uyarınca nihai sorumluluğu taşımaktadır. Örneğin, inşaat ruhsatlarının tahsisi ve yardımın dağıtımında Suriye Ulusal Ordusu gruplarının kendi çıkarlarını sivillerin çıkarlarından öncelikle ve ayrımcı davrandıkları anlaşılmıştır. Bu davranış, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 60.maddesini ihlal etmektedir. Böylece siviller ile temel ihtiyaçları arasında bir engel oluşturmaktadır.

Burada Filistin meselesine bakmakta fayda var. 2004 yılında Uluslararası Adalet Divanı, İsrail tarafından inşa edilen sınır duvarının "İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın demografik yapısında daha fazla değişiklik getirme riski taşıdığına" karar verdi, duvarın Filistin sakinlerinin belirli bölgelerden göçüne katkısıyla paralellik gösteriyor (paragraf 122). Bu nedenle, İsraili yetkililer, İsrail'in eylemlerinin daha geniş modeli göz önüne alındığında, ayırma duvarının demografik değişim olduğunu açıkça belirtmemiş olsalar da, ancak duvarın inşasının İsrail'in bu insanlığa karşı suça karışmasında etkisi var. Suriye'nin kuzeybatısındaki Türk kontrolü altındaki bölgelerde "Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" ve diğer dernekler tarafından belgelenen ihlallerin örüntüsü göz önüne alındığında, Afrin'deki demografik yapıyı değiştirmek için bu sistematik sürecin bir parçası olarak yerleşim birimlerinin kurulması mümkündür. Ağırlıklı olarak Kürt nüfusun yerinden edilmesinin ardından, yerinden edilmiş Suriyelilerin ülkenin diğer bölgelerinden Afrin'e yerleştirilmelerinin bir sonucu olarak belirgin bir demografik değişim geçiyor ve bunun yanında Kürt kültürü yaygın bir baskı altındadır.

Afrin bölgesinin Türk destekli güçler tarafından kontrol edilmeye devam etmesi ve "Zeytin Dalı" Harekâtı sırasında yerinden edilen veya bölgeden kaçan sivillerin mülklerine el konulması ve kiralanması, sivillerin geri dönüşünü zorlaştırıyor. Ayrıca bu yerleşimlerin devlete ait araziler üzerine kurulduğu iddialarına rağmen, Suriye ceza kanunlarının kamu malına izinsiz girmeyi suç haline getirdiğini ve kanunla cezalandırıldığını da burada belirtmek gerekir. 1949 tarihli ve 148 sayılı Umumi Ceza Kanunu'nun 724.maddesinde, "ilişkili veya müstakil kamu malının bir kısmını gasp eden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır" denilmektedir.

"Suriye Adalet ve Hesap Verebilirlik merkezi"nin geçen yıl Afrin'deki yerleşimlerle ilgili olarak belirttiği gibi, özel bağışçılar ve yardım kuruluşları ile kendi hükümetleri, yardımın eşit ve mülkiyet haklarını ihlal etmeyecek şekilde ve yerinden edilmiş ve kaçan sivil nüfusun geri dönüşüne yol açmayacak şekilde dağıtılmasının sağlanması gerekmektedir. En önemlisi, Türk hükümeti, Afrin ve Suriye'nin kuzeybatısındaki diğer bölgelerinde etkin kontrol uygulayan işgalci güç olarak, şimdiye kadar yerleşim yerlerinde yaşanan ihlallerden ve sorunlardan doğrudan sorumludur.

Rapor Metodolojisi:

Bu rapor 2018 yılında "Zeytin Dalı" harekâtının ardından Türk ordusunun ve Suriye Milli Ordusu'nun doğrudan katılımıyla bölgeyi ele geçirmesinin ardından, Afrin bölgesinde inşa edilmeye başlanan köyler ve kaçak yerleşim yerlerinin belgelenmesi ve delil toplanması amacıyla "Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" in 2021 yılından beri üzerinde çalıştığı bir dizi raporun bir parçasıdır.

"Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" ile bir araştırmacı bölgeye ilk olarak 2021 yılında Temmuz ayı boyunca bir saha ziyareti gerçekleştirdi, bu sırada konut kompleksinin inşası için tahsis edilen yeri inceledi ve proje henüz başlangıç aşamasındayken bir dizi özel fotoğraf ve video elde etti.

Ardından "Hakikat ve Adalet için Suriyeliler" in diğer araştırmacılar, yerel yardım görevliler, görgü tanıkları ve proje çalışanları olmak üzere 24 kaynakla görüşmeler yaparak inşaatın takibi yapılmıştır. Bunların arasında bazıları güvenlik ve misilleme korkusu nedeniyle kişisel bilgilerinin yayınlanmamasını şart koşmuştur. Ayrıca yerel yardım görevlilerinin hepsi "Al-Ahlam Dağı" bölgesindeki konut bloklarının inşaatının detaylarını bilmektedir. Bununla beraber Suriye Ulusal Ordusu içinden çok sayıda yararlanıcı ve bazı kişilerle görüşmeler yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen kaynaklardan bilgi ve detayların dokümantasyonu tamamlandıktan sonra açık kaynaklardan ek bilgiler toplanmıştır, kompleksin inşa edildiği alanların belirlenmesi için sitenin inşa edildiği bölgeye ait özel uydu görüntüleri elde edilmiştir.

